

Sveriges lantbruksuniversitet
Swedish University of Agricultural Sciences

Fakulteten för landskapsplanering,
trädgårds- och jordbruksvetenskap
Institutionen för landskapsarkitektur,
planering och förvaltning

Trädgårdsdesign i södra Kalifornien

Garden design in southern California

Daniel Nilsson

Självständigt arbete/Examensarbete/Kandidatarbete 15 hp
Trädgårdsingenjörsprogrammet: design
Självständigt arbete vid LTJ-fakulteten, SLU
Alnarp 2013

Trädgårdsdesign i södra Kalifornien

Garden design in southern California

Daniel Nilsson

Handledare: Caroline Dahl, SLU,
Institutionen för landskapsarkitektur, planering och förvaltning

Examinator: Ann Bergsjö, SLU,
Institutionen för landskapsarkitektur, planering och förvaltning

Omfattning: 15 hp

Nivå och fördjupning: G2E

Kurstitel: Kandidatarbete i trädgårdsdesign

Kurskod: EX0652

Program/utbildning: Trädgårdsingenjörsprogrammet: design

Examen: Trädgårdsingenjör, kandidatexamen i landskapsplanering

Utgivningsort: Alnarp

Omslagsbild: Kalifornien. Av författaren 2013

Utgivningsmånad och -år: dec 2013

Serienamn: Självständigt arbete vid LTJ-fakulteten, SLU

Elektronisk publicering: <http://stud.epsilon.slu.se>

Nyckelord: Kalifornien, Trädgårdsdesign, Modernismen, Thomas Church, Garrett Eckbo

Sveriges lantbruksuniversitet
Swedish University of Agricultural Sciences

Fakulteten för landskapsplanering, trädgårds- och jordbruksvetenskap
Institutionen för landskapsarkitektur, planering och förvaltning

Förord

Desto mer jag sätter mig in i de frågeställningar jag formulerat desto mer vill jag ta reda på. Kalifornien är en region med många människor och dessutom ett klimat som gör att det passar bra för trädgårdsaktiviteter året runt. Det är även en plats på jorden med en relativt kort modern kulturell utveckling. Det kändes således intressant att ta reda på mer kring regionen. Detta får bli svaret på varför intresset uppkom och denna uppsats blev till. Jag vill tacka för handledning i språkbruk m.m. Jag vill lyfta fram den positiva responsen gällande valt ämne och även tålamod från berörda parter uppskattas.

”We must examine today in relation to yesterday in order to project the potentiality for tomorrow” (Eckbo 2009, s.1).

Sammandrag

Trädgårdar är inte bara till för den visuella upplevelsen utan handlar även om den fysiska användningen. Det kulturella sättet att se på trädgård utvecklas över tid i Kalifornien. Först från det medicinska, symboliska, meditativa och erfarenhetsmässiga studerandet från missionsträdgårdarna, till det odlade och produktiva under kolonialtiden för att vidare bli en yta för nöje under tidiga delen av 1900-talet. Under efterkrigstiden blev det sedermera en plats där familjens alla aktiviteter kom i fokus. Kalifornien kom att utvecklas i en aldrig tidigare skådad takt. Detta är delar som tas upp och begrundas i arbetet. Som brukligt studeras historien för att förstå vart vi är idag och vart vi är på väg. Modernismen har satt och sätter sin prägel på södra Kalifornien. Läser vi sedan vidare om modernismen i denna region kommer namn som Thomas Church och Garrett Eckbo upp. Dessa två har kanske mer än några andra påverkat trädgårdsformspråket i området. Los Angeles nämns en del, detta är ofrånkomligt då det är staden med störst befolkning i regionen. I uppsatsen presenteras även tre fallstudier gällande historiska trädgårdar i södra Kalifornien. I bilaga 1 beskrivs inhemska växter med karaktärsbeskrivning och i bilaga 2 presenteras tre fallstudier gällande mer samtida trädgårdar.

Abstract

Gardens are not just for the visual experience but also address the aspects of use. The gardens evolve over time in California due to the changing cultural impact of society. First from the medical, symbolic, meditative and experiential studying in the mission garden and later for the cultivation and production of vegetable and fruit during the colonial period to further become a place for leisure during the early part of the 20th century. In the post-war period there was subsequently a place where family activities came in focus. California came to be developed in an unprecedented pace. These are aspects which are taken up and discussed in the essay. The history should be studied to understand where we are today and where we are headed. Modernism has set and left its mark on southern California. If we then proceed on modernism in this region will we find names as Thomas Church and Garrett Eckbo. These two have perhaps more than any others influenced garden design in the area. It is unavoidable not to mention Los Angeles because it is the most populated city in the region. Furthermore, three case studies on historical gardens in southern California are presented in the essay. Annex 1 describes native plants with a character description and annex 2 presents three case studies of more contemporary gardens.

Innehållsförteckning

Inledning.....	1
Bakgrund	1
Syfte/mål	1
Avgränsning	1
Metod och material.....	2
Historik.....	3
Den spanska kolonialiseringen.....	3
Kalifornien blir en del av USA	4
Det tidiga trädgårdsidealet i Kalifornien	5
Trädgårdsideal	6
Modernismen i Kalifornien	8
Thomas D. Church (1902-78)	9
Garrett Eckbo (1910-2000)	11
Mot nutid	13
Fallstudier med växtmaterial	14
Klimat.....	14
Fallstudie Missionsträdgården.....	14
Fallstudie Country Garden	17
Fallstudie Donnell garden	18
Diskussion	19
Källförteckning.....	21
Bildförteckning.....	23
Bilaga 1 - Inhemskt växtmaterial från södra Kalifornien.....	25
Bilaga 2 – Tre samtida trädgårdar	33
Fallstudie Malibu Phoenix	33
Fallstudie Lakeside retreat	35
Fallstudie Epic Garden	37

Inledning

Bakgrund

Det ligger ett egenintresse i detta arbete. Ty intresset är det som driver oss, viljan att utvecklas och komma vidare som människor. Vid det här laget har jag gått tre år på Sveriges lantbruksuniversitet beläget i Alnarp och någonstans på vägen väcktes intresset för området södra Kalifornien. Kanske var det klimatet som lockade, kanske ett spännande växtmaterial, antagligen båda. Vidare en fascination kring mängden och blandningen av människor i regionen och hur detta i sin tur har påverkat trädgårdsdesignen. För att få en förståelse kring trädgårdar i södra Kalifornien kan mycket behöva studeras. Det var till en början svårt att hitta en tydlig infallsvinkel. En grundläggande förståelse kring det växtmaterial som används på platsen blev tidigt en utgångspunkt, vidare vilka som fungerar bra och vilka som fungerar mindre bra. Vilka inhemska växter som används och vad som har plockats från andra delar av världen berörs. Nya infallsvinklar och frågor väcks, som i sin tur leder arbetet framåt. Framför allt blir trädgårdens design intressant. Vad som har påverkat och hur det syns i trädgårdarna i södra Kalifornien. Med detta som bakgrund började arbetet ta form. Efterforskningarna gav insikten att modernismen och dess framväxt i regionen är stark. Detta är värden som kommer läsaren till del och förhoppningsvis leder till mer kunskap och intresse i ämnet.

Syfte/mål

Syftet är att ge en bild kring hur trädgårdar i södra Kalifornien utformats genom att undersöka vilka historiska faktorer som spelat in i trädgårdars design. Målet är en kartläggningsrapport som svarar på frågan om det har bildats någon speciell trädgårdsstil i denna region. Om så är fallet hur har då rådande kunskap och inspiration från andra delar av världen satt sin prägel på formgivningen?

Avgränsning

En begränsning som görs i arbetet är att det läggs ett primärt fokus på de privata trädgårdarna. Vidare finns det många intressanta trädgårdspersonligheter i regionen, fokus lades på de två namn som genom studerad litteratur anses mest relevanta. Vidare lades det en begränsning kring inhemska växter som fungerar i trädgårdar i södra Kalifornien.

Metod och material

Litteraturstudier i form av böcker, artiklar, rapporter, avhandlingar och studerandet av trädgårdsdesignföretag i Kalifornien drev arbetet framåt i tidiga skedet. Resultatet är en kartläggningsrapport, alltså ett fokus på litteratur i valt ämne, en studie på avstånd, då inga möjligheter fanns att resa till vald region. Källorna visade sig i slutänden mest bestå av böcker. Dessa böcker valdes med fokus på personer som enligt min mening tar upp relevant historia och utformning av trädgårdar i södra Kalifornien.

”I litterära uppsatser utgörs empiri av de litterära texter man analyserar och citerar”
(Rienecker & Stray Jørgensen 2002, s.19).

Historik

Den spanska kolonialiseringen

Ursprungsbefolkningen i Kalifornien var halvnomadiska samlare och jägare. Innan missionärerna och kolonialisatorerna kom från Spanien så bedrev ursprungsbefolkningen i stort sett ingen odling utan livnärde sig på det som fanns att tillgå i omgivningen (Treib 1995, s.9). Den Spanska ockupationen av Kalifornien skedde med början år 1769. Denna ockupation inleddes som en reaktion på hotet från ryska och engelska frammarscher i området (Streatfield 1985, s.62). Med sig till Kalifornien hade spanjorerna bönor, korn, vete och druvor. Vidare så hämtade spanjorerna olika arter av palmträd från Centralamerika (Treib 1995, s.9). Under den tidiga delen av bosättningen i området så var trädgårdar något som var exklusivt för missionärerna. Dessa trädgårdar var ofta uppbyggda efter den bekanta strukturen från klosterträdgårdar där det finns en centrerad fontän i mitten av en fyrvägskorsning (Treib 1995, s.9). Hunt beskriver vidare att de tidiga kolonialisatorerna i Amerika såg det som nödvändigt att göra den nya världen beboelig genom att anlägga trädgården så att den liknade de som fanns i hemlandet (Hunt 1995, s.4).

Streatfield beskriver att även kolonialisatorerna i Kalifornien till en början försökte anpassa landskapet som låg framför dem till de kända ideal som de tog med sig hemifrån (Streatfield 1985).

Reyner Banham beskriver detta på ett liknande sätt; De mexikanska folkströmmarna kom vid den mexikanska regimens fall och de var i sin tur efterföljare till den ursprungliga Spanska kolonialiseringen, så när folk från mellanvästern och européer kom till Kalifornien fanns där redan basgrödor. Ty spanjorer och mexikaner hade redan introducerat detta. Det var således fokus på basgrödor till matlagning. Eleganta trädgårdar förekom inte i Kalifornien vid denna tidpunkt, det var till och med så att husen var helt i avsaknad av trädgård. Däremot var besökare till missionshusen imponerade, då där fanns allehanda fruktodlingar och ett i övrigt stort utrymme till att bedriva trädgårdssysslor (Banham 1971, s.8). Utförlig beskrivning kring missionsträdgårdarna och växterna i dessa trädgårdar finns i kapitlet "Växtmaterial", se fallstudie och tabellen växtlista 1.

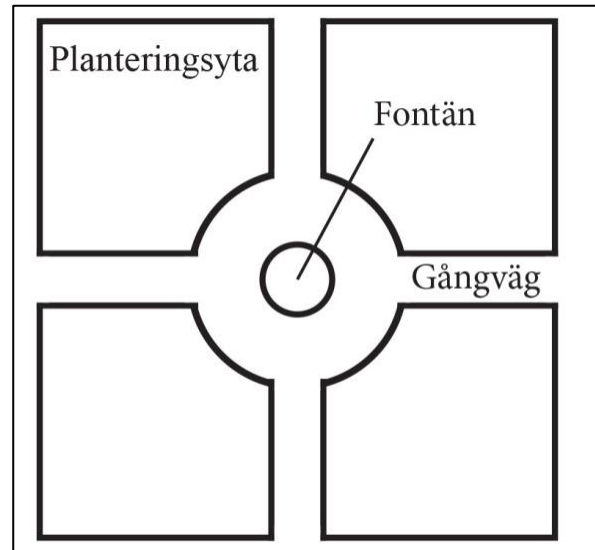

Bild 1. Klosterträdgård (Illustration: Daniel Nilsson).

De spanska och mexikanska trädgårdarna fann således sina efterträdare i t.ex. prydnadsträdgårdarna i Alta beläget i Kalifornien. Här planterades t.ex. granatäpple, fikon, pelargon, citron och apelsin. ”The garden extended the domain of the arcade and was usually enclosed by a girdling wall, a descendent of the enclosed gardens of Spain” (Treib 1995, s.10). Tidiga bilder från byarna i Kalifornien visar på envåningshus i adobe med platta tak. Husen har inhägnade trädgårdar bakom sig och takförsedda verandor framför (Banham 1971, s.39).

Bild 2. Exempel på spanskt hus i adobe (Lyon).

Utvecklingen har gått från dessa tidiga spanska hus till det vi ser idag och detta har skett i en serie steg. Denna utveckling är uppkommen genom kulturella skillnader att se på landskapet (Streatfield 1985, s.61). Ett

exempel på detta med kulturella skillnader och regional design beskrivs av Hunt; Andrea Palladio designade bland annat en villa i Veneto till en patron i området. Patron bodde inte där permanent utan hans bas låg i Venedig. Villan i Veneto fungerade som en ”villa-cum-working farm”. Hela Patronens attityd till utrymmet och hur det kunde formges ställer sig annorlunda till hur t.ex. en likvärdigt rik och viktig person från England skulle se det (Hunt 1995, s.4). I detta exempel beskrivs alltså hur våra medhavda erfarenheter påverkar formspråket. Hur en plats använts är det som är viktigt, det är troligen en av de viktigaste faktorerna för att bestämma en regional karaktär i landskapsformgivning (Hunt 1995, s.3).

Kalifornien blir en del av USA

År 1848 överlät Mexiko Kalifornien till Amerikas förenta stater. Kalifornien blev sedan den trettioförsta staten år 1850 (Waymark 2003, s.149).

Tall och palm växer inte naturligt tillsammans i Kalifornien skriver Streatfield. Trots detta kan de betraktas tillsammans i Kalifornien. Dessa arter ”möttes” i mitten av 1800-talet. Detta är ett möte som visar på en blandad flora från hela världen som har hamnat i de Kaliforniska trädgårdarna. Kalifornien är en plats som historiskt sett står för nya möjligheter och ett gott liv, detta mer än någon annanstans i USA (Streatfield 1985, s.61) Tillika skriver Banham att här växer sydliga palmer och nordliga barrträd tillsammans i harmoni. Det var denna samexistens som tidigt blev ett säljargument för regionen (Banham 1971, s.13).

Elwood Cooper och Joseph Sexton var de som i stor skala startade importen av exotiskt växtmaterial till Santa Barbara regionen. Detta skedde kring år 1870 (Streatfield 1985, s.65). Denna oerhörda mångfald av växtmaterial var något unikt för staten och kunde inte upplevas någon annanstans i världen. Det var dock det som var på modet och ej det vetenskapliga intresset som avgjorde vilket växtmaterial som fördes in till staten. Det fanns alltså en önskan och strävan efter det extravaganta. Detta gjorde att en stor bredd av tempererade, semi-tropiska, öken och tropiska växter hämtades in till Kalifornien. Det gynnsamma klimatet, den rika bördiga marken och en mycket lång växtperiod gjorde det möjligt att odla denna rika

mångfald av växter. Den kanske enda utmaningen var en brist på regnvatten (Streatfield 1985, s.63).

Det tidiga trädgårdsidealet i Kalifornien

Det var influenser från Europa och erfarenheter från den amerikanska östkusten som styrde trädgårdsdesignen på västkusten. Speciellt var det arbeten utförda av Andrew Jackson Downing och John Claudius Loudon som gav inspiration till formgivningen av trädgårdar. Men det var inte förrän år 1887 då Charles Shinn skrev boken *Pacific Rural Handbook* som specifikt trädgårdsbyggande i Kalifornien togs upp (Streatfield 1985, s.63).

Från år 1870 och framåt blev trädgårdar mer och mer utarbetade, ett exempel är Thurlow Lodge gestaltad av Rudolph Ulrich. Planteringarna bestod av täta stora stråk av inhemska ekar som blandades med barrträd och Akacia. Inne i dessa skogslika planteringar fanns stora ytor av gräsmatta och formalistiska planteringar. Det vertikala blickfånget stod t.ex. Araucaria heterophylla för. Trädgården kan beskrivas som introvert på det viset att man inte skulle kunna se ut till det omkringliggande landskapet. Dessa trädgårdar var till för att strosa runt i, eller så skulle de betraktas t.ex. från den stora verandan. Ariconaträdgården var ett återkommande inslag i varje trädgård ritad av Rudolph Ulrich och dessa var planterade med passande ökenväxter. Ulrich populariserade denna typ av trädgård och detta kunde ha blivit ett uttryck för en regional tradition som passade väl i södra Kalifornien men det blev bara en tillfällig tilldragelse och ett exotiskt inslag (Streatfield 1985, s.64). Med passande ökenväxter

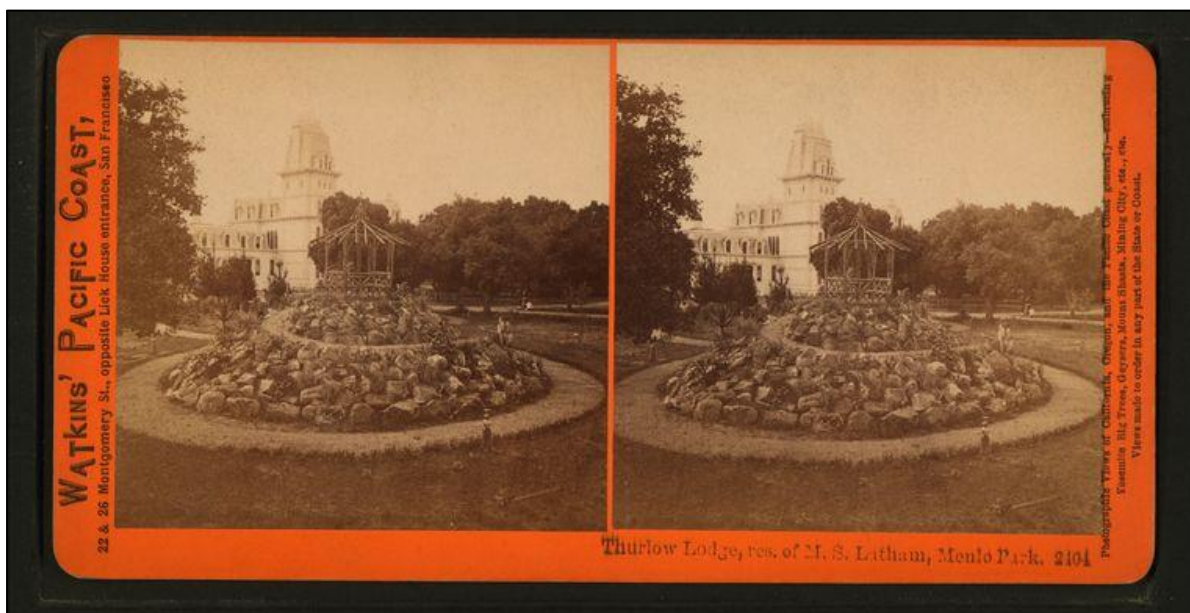

Bild 3. Del av Thurlow Lodge (Watkins).

menas att just detta växtmaterial är väl anpassat för ståndorten genom att de klarar det varma och torra klimatet där de växer. Under första delen av 1900-talet fortsatte ett stort insamlande av växtmaterial i regionen men det skedde nu på ett mer vetenskapligt sätt. Det undersöktes vilket infört växtmaterial som fungerade bäst i regionen (Streatfield 1985, s.65). ”The Oriental, Mediterranean and the mixture of these two traditions were pursued by designers as a response to a new celebration of the region, a celebration based on simplicity, intimacy, and

indoor-outdoor living in harmony with the landscape by using both historical and non-historical modes of design” (Streatfield 1985, s.65).

Reyner Banham beskriver att när metropolen Los Angeles växte fram så kom folk invandrandes från inlandet. Med sig hade de alla sina erfarenheter från hela Nordamerika. Den första stora vågen av människor som kom till Los Angeles var ifrån Kansas City, detta var år 1885. (Banham 1971, s.7). Det var sedan den södra Trans-Kontinentala järnvägen som byggdes år 1886 som öppnade upp dörren till södra Kalifornien. Även Streatfield belyser detta då han konstaterar att platsen där de största bosättningarna existerar ligger i den smala och svårtillgängliga kustzonen mellan San Diego i söder till San Francisco Bay i norr. (Streatfield 1985, s.61). Mellan dessa orter ligger Los Angeles, den stad med absolut flest invånare i området.

Hela regionen runt Los Angeles blev tidigt indelat i Mexikanska och Spanska rancher. Namnen på rancherna finns kvar än idag och är på så vis en garanti till överlevnad för den latinamerikanska traditionen. Den idag övervägande anglosaxiska kulturen i Los Angeles är djupt blandad med den spanska (Banham 1971, s.9). De invandrande nordstatsamerikanerna nöjde sig inte bara med att driva en ranch utan de kom även med teknologiskt kunnande, självförtroende och entreprenörsanda. Detta resulterade i att stora mängder mark togs i anspråk på alla möjliga sätt, bevattnades och utsattes för intensiv odling. I ett senare skede erbjöds denna mark som privata bostadstomter (Banham 1971, s.13).

Trädgårdsideal

I Santa Barbara bestämdes år 1925 att det som byggdes skulle ha en “spansk” stil, vilket innebar att uttrycket kunde vara olika men skulle ha medelhavsinfluenser (Treib 1995, s.10). Detta faktum tas även upp av Waymark som noterar att framförallt de centrala delarna i Santa Barbara skulle byggas i spansk stil (Waymark 2003, s.149). En anekdot och fördom så gott som sann är att man vid denna tidpunkt knappt kunde undvika en vägg som var färgad av magenta från Bougainvillea (Treib 1995, s.10).

Efter år 1930 förändrades trädgårdsbyggandet radikalt. Detta hade att göra med att det var till ytan mindre tomter och hus som erbjöds och att personalstyrkan i hemmen minskade. På grund av det ekonomiska läget gick det inte längre att bygga grandiosa byggen som under 1910–20-talen. De mindre husen gjorde att mer fokus lades på funktionen av utemiljön (Streatfield 1985, s.68). Detta är även ett faktum som tas upp av Waymark som konstaterar att den ekonomiska depressionen resulterade i att trädgårdsdesigners var tvungna att ta jobb där skalan på projekten var mindre (Waymark 2003, s.73).

Efterkrigstiden resulterade i att de flesta amerikaner vände blicken bort från internationella konflikter. De längtade efter lugnet hemma. Detta gjorde att trädgårdsdesign i liten skala kom att ligga i fokus för många landskapsarkitekter från Kalifornien (Walker, Simo 1994, s.116). Vidare beskriver Treib att i efterkrigstidens Kalifornien fortsatte strävan efter den amerikanska drömmen. Fördelaktiga lån gjorde att krigsveteraner kunde skaffa sig egna enfamiljshus i de framväxande förorterna (Treib 1995, s.13). Byggteknik och bilens inflytande i slutet på 1940-talet gjorde att det framförallt i södra Kalifornien skedde en markant urbanisering och expansion. T.ex. så växte Los Angeles från 69 kvadratkilometer i

början av seklet till tio gånger så mycket år 1930. Populationen steg från bara trettiofemtusen år 1880 till otroliga två miljoner år 1940 (Treib 1995, s.14).

Allt eftersom sociala attityder förändrades så försvann mycket av de inhägnade trädgårdarna till mer öppna lösningar (Treib 1995, s.14). ”Space had to be created for outdoor dining, sitting areas, areas for sunbathing, play areas for children, and for various forms of recreation, especially swimming and tennis” (Streatfield 1985, s.68). En enklare grundpalett av växter började användas. Murgröna, växten en, inhemska växter och långsamväxande häckmaterial blev stommen. Längre söderut i Kalifornien användes en begränsad artmångfald av subtropiska växter för att skapa kontrastverkan i byggandet. En låg skötselnivå åstadkoms genom val av många hårda material som tegel, betong, natursten och grus som gatubeläggning. Vidare användes även betongblock, cement, plastmaterial och aluminium i den övriga trädgårdsstrukturen (Streatfield 1985, s.69).

Modernismen i Kalifornien

”Modern” can be revived as an honest word when we realize that Modernism is not a goal but a broad highway” (Church 1955, s.35).

Argument för ett modernt formspråk i trädgården dök upp decennier senare än vad den gjorde för den modernistiska husarkitekturen, vilket gjorde att landskapsarkitekter långt in på 1930-talet tog inspiration från spanska och italienska traditioner när de formgav egendomar. Likaså var det i motsvarande grad de engelska landskaps- och cottage-trädgårdarna som gav idéer till de mindre trädgårdarna (Treib 1995, s.23). Garrett Eckbo beskriver att före andra världskriget hade en stor del väl genomtänkt landskapsarkitektur utförts i Skandinavien, Tyskland och Österrike. Där kombinerades ett stort växtintresse med praktisk och enkel utformning (Eckbo 1950, s.23). Eckbo beskriver vidare att år 1936-37 började vissa landskapsarkitekter att arbeta i en mer tidsenlig och sofistikerad anda. De närmade sig husarkitekturen och andra förbundna konstarter (Eckbo 1950, s.23) Waymark beskriver vidare att modernismen stod för och innebar att tänka nytt och att inte fastna i gamla invanda mönster (Waymark 2003, s.69).

Federala bostadsbolag i Kalifornien gav fördelaktiga lån endast till de hus som följde en viss standard vad gäller rumsindelning. Detta trodde de skulle hjälpa till att behålla husets värde över tid. Detta styrda sätt för innermiljön påverkade också ytermiljön. För att få till en förändring kring hur småhusträdgårdarna såg ut behövdes en förändring kring husens rumsindelning. Dessa förändringar hängde ihop med den modernistiska rörelsen inom arkitektur som i Europa hade argumenterat för ökad kontakt med det gröna och även med fokus på mer ljus och rymd (Treib 1995, s.15). Kontakten mellan ute och inne börjar här bli tydlig.

Många av villatomterna var små i storlek och det var därför av vikt att utnyttja alla kvadratmeter på bästa sätt. Planritningar från år 1940 visar t.ex. på fristående garage och plats där kläder kan hängas på tork. När sedan den tekniska utvecklingen förde med sig maskinella ting som torktumlare så kunde denna del av trädgården använts till annat (Treib 1995, s.16).

Magasinet *Arts and Architecture* startade år 1948 ett initiativ som de kallade “The Case Study House program”. Detta program argumenterade för en modern arkitektur och ett landskapsbyggande som passade med

Bild 4. Case Study #22 ett exempel på kopplingen mellan ute och inne (Dahl).

Bild 5. Eames House från “The Case Study House program” (Dahl).

rådande livsstil. I programmet illustrerades trädgården som en nästan osynlig förlängning av interiören (Treib 1995, s.28).

De estetiska trender som influerade det moderna trädgårdsskapandet i Kalifornien kan härledas till två grenar; Den europeiska moderna arkitekturen och konströrelserna som surrealism och kubism (Treib 1995, s.22). Det var konstnärer som Wassily Kandinsky och Kasimir Malevich med sina former och mönster som inspirerade t.ex. Garrett Eckbo och därmed introducerade honom till modernismens formspråk i landskapsarkitekturen. Vidare så var Piet Mondrian en inspiration till Eckbo då Eckbo använde sig av primärfärgade rektanglar till sin skärmvägg vid poolen på Wohlstetter trädgården i Laurel Canyon, Los Angeles (Waymark 2003, s.71).

Frank Lloyd Wright var en av de första modernistiska husarkitekterna att jobba i Los Angeles regionen. Han var tagen av omgivningen och det rådande spanska influenserna. Senare kom även framstående personer som Rudolph M. Schindler och Richard Neutra till amerikanska västkusten, det var de som fullbordade mötet mellan ute och inne. I formgivningen av tvillinghusen till sin egen familj och Chase familjen, lät Schindler landskapet leva i symbios med husarkitekturen. Alla delar inomhus har en likvärdig del i trädgården. Slutligen har både de exteriöra och interiöra rummen en braskamin som en ytterligare länk till varandra (Treib 1995, s.26).

Att huset och trädgården är en plats för människor och deras umgänge blir tydligt genom Tomas Church och hans skrivande. Tomas Church är huvudperson i den moderna Kaliforniska trädgårdsarkitekturen (Treib 1995, s.29).

Thomas D. Church (1902-78)

Thomas Church är synonymt med den Kaliforniska skolan av trädgårdsdesign (Wilson 2005, s.119). En av de delar som utmärker Church är att han bjöd in sina klienter till att medverka i formgivandet av deras trädgård, på detta vis behövde de inte stå utanför som betraktare, utan de blev involverade i skapandet av sin egen trädgård (Waymark 2003, s.149).

Church kom från Boston. Hans far var skaparen till den första tvättmaskinen. Hans mor var lärarinna i engelska och i muntlig framställningskonst. Vidare var hon karaktärsskådespelare och dramacoach. Efter skilsmässa tog modern med Thomas och system till södra Kalifornien. Vid tretton års ålder flyttade familjen till Berkeley. Church studerade landskapsarkitektur vid Berkeley från år 1923 och tog även masterexamen från Harvard år 1926 (Walker, Simo 1994, s.98). Via ett resestipendium studerade Church landskapsdesign i Frankrike, Spanien och Italien och såg här många likheter mellan dessa medelhavsländer och Kalifornien (Wilson 2005, s.119). På grund av de iakttagelser Church gjorde presenterade han

Bild 6. Foto från Hamilton Garden i Nya Zeeland föreställande deras American Modernist Garden. Enligt författaren ett tydligt exempel på inspiration hämtad från trädgården Donnell garden av Thomas Church (Nicki).

en teori som jämförde de båda regionerna. Faktorer som skalan på de tidiga Italienska villorna, levernet utomhus och de faktorer som gör ett sådant leverne möjligt intresserade Church och det var sådant som påverkade honom genom karriären. Church påbörjade sin yrkeskarriär år 1929 (Waymark 2003, s.149-150).

Depressionen under 1930-talet förde med sig det faktum att jobbutsikterna minskade, speciellt de överdådiga uppdragen. Detta påverkade dock inte Church då han fokuserade på kunder som inte var ute efter denna typ av leverne. Designen till trädgårdarna gjordes med hänsyn till platsen och vattentillgången samt fokus på kunden och dennes behov. Växter valdes som skulle innebära en lätt skötsel för ägarna. Ett sådant exempel kunde vara en 'country garden' (Waymark 2003, s.150). Utförlig beskrivning finns i kapitlet "Växtmaterial", se fallstudie och tabellen växtlista 2.

Av många är trädgården Donnell garden sinnesbilden för trädgårdsdesign på 1900-talet. Utförlig beskrivning finns i kapitlet "Växtmaterial", se fallstudie och tabellen växtlista 3. Många trädgårdar av Church har stora ytor hårdgjort, detta med hänsyn till sina klienter för att få en lättskött yta och även ett funktionellt värde enligt Church. Det finns sällan gångar i designen, detta gör att hårdgjort och växtytor flyter samman (Wilson 2005, s.121).

Det pressade ekonomiska läget gjorde att bostadshusen blev reducerade i storlek och därmed att funktioner inne i husen flyttades ut i trädgården. Då uppkommer också ett behov av extra utrymme för vila, måltider och underhållning, tillika behövs extra förvaring till allehanda utrustning. Trädgården behöver även vara en trädgård i dess rätta mening med träd, blommor, frukt och grönsaker (Church 1955, s.1). "a place where man can recapture his affinity with the soil, if only on Saturday afternoons. It must be a green oasis where memories of his bumper-to-bumper ride from work will be erased" (Church 1955, s.1).

Church beskriver en utveckling från den arkitektoniska trädgården till trädgårdsmästarens trädgård. Det starka intresset för växter i trädgården följde i spåren av att fler plantskolor startades. En vidare utveckling av detta var att det vid denna tid inte fanns professionella designers som ville ägna sig åt små trädgårdar (Church 1955, s.3). Följden av detta blev "such dubious contributions as "the front lawn", "the open center", "the rock garden" (Church 1955, s.3). Vidare uttrycktes detta i ett behov av att kamouflera huset med ett växtmaterial som växte tätt in på fasaden (Church 1955, s.36). Church enkla svar och beskrivning av åtgärder för detta är att det finns låga städsegröna växter som täcker bra och ej breder ut sig onödigt mycket. Det kanske bara behövs en typ av ranka och någon enstaka planta. Plattsättning och gräs kan komma intill huset utan att stoppas upp av ett stort buskage. Ett träd kan planteras vid huset för att ge skugga och "mjuka" upp kring huset, detta fungerar långt bättre än en skog av buskar. Stora planteringar kan flyttas ut till kanterna av tomten vilket gör att huset och trädgården får ett bättre samspel (Church 1955, s.37).

"They wanted what all young couples buying tract houses want – barbecue, terrace, play space for children, shed for tools, and some lawn and flowers" (Church 1955, s.58).

Garrett Eckbo (1910-2000)

“We are the heirs of the ages not their slave” (Eckbo 1950, s.10).

Garrett Eckbo kom från Coopertown, New York (Walker, Simo 1994, s.98). Modern till Eckbo var från Amerika och fadern kom från Norge. Föräldrarna gick tidigt skilda vägar vilket medförde att han följde med modern från New York till San Francisco. Senare i livet så bodde Eckbo en tid i Norge och det var här som ögonen öppnades för naturen och betydelsen av landskapet (Wilson 2005, s.82).

Då Eckbo studerade vid Harvard irriterade han sig på lärarnas kategoriskt formella synsätt. Som motpol fann han i Kalifornien ett samhälle där han tyckte sig kunna utveckla sina egna idéer. Eckbo höll med Thomas Church, att trädgårdar är till för människor (Wilson 2005, s.82).

Börskraschen 1929 och bombningen av Pearl Harbor i december år 1941 ledde till den stora depressionen i USA och även USA:s inblandning i andra världskriget. Dessa två stora händelser under uppväxtåren kom att påverka de kommande landskapsarkitekter som kom efter t.ex. Thomas Church. Garrett Eckbo var tvungen att hitta sin egen väg efter dessa betydande händelser under uppväxtåren och utbildningstiden. Walker och Simo beskriver att försvarsarbeten, utbildning av allmänheten kring planering och design av samhällen för invandrande jordbruksarbetare var erfarenheter som formade ambitioner och medvetenhet för Eckbo (Walker, Simo 1994, s.116).

I januari år 1939 gjorde Eckbo en snabb visit på Church kontor. Han arbetade där i två veckor. Under den tiden så märkte både Church och Eckbo hur de arbetade på olika sätt. Church kände för balanserade, lugna miljöer som var proportionellt uppbyggda och fick i och med det utmana sig själv för att skapa livfulla platser. Eckbo däremot kände sig inte lika tillfreds med platser som var i för stor balans utan fick anstränga sig för att skapa detta (Walker, Simo 1994, s.126).

År 1945 bildade Eckbo partnerskap med Robert Royston och Edward Williams. Alla hade de blivit påverkade och upplärda av Church på något sätt. De blev således arvingar och närmaste konkurrenter till den samme (Walker, Simo 1994, s.116). Dessa tre män skapade en mängd imponerande arbeten. De använde sig av ett modernt formspråk, en hög kvalitet och en bredd som sträckte sig över områden som parker, flerfamiljsbostadsområden och privata trädgårdar (Waymark 2003, s.159).

“Landscape design is a problem in the unified organization of specific units of outdoor space. This organization, when done well, is more than a collection of elements, features, pictures, or plants. Each unit - such as a garden, park, an institution’s ground, or a planned community – can develop an overall integrated character in which the detailed elements play the part of cast of the characters play. “The play determines the cast of the characters not vice versa.” (Eckbo 1950, s.10).

Walker och Simo beskriver att Eckbo var en framstående reformator och teoretiker och han hade en bred vision om potentialen i landskapsarkitektur (Walker, Simo 1994, s.118). Det

sågs att Eckbo var emot det axelorienterade byggandet. Han menade att den riktiga världen bara vid enstaka tillfällen följer raka axlar (Waymark 2003, s.156). Eckbo respekterade dessutom den enskilda människan och dennes behov. Detta visade sig i hans examensarbete, där tog han fram en idealplan till en amerikansk förort. Respekten för individen visades genom en rad olika formgivningar till enfamiljshus där husen stod i nära kontakt med trädgården (Waymark 2003, s.156).

Det ekonomiska läget i efterkrigstidens Kalifornien var gynnsamt med nya agriskulturella landvinningar, nya industrier och mycket invandrad arbetskraft. I detta klimat fortsatte Eckbo att utvecklas i takt med att husmarknaden stod inför en stark utveckling. Eckbo såg stora möjligheter i södra delen av Kalifornien, detta beskriver han har att göra med att regionen är ljusare, större, rentav mer imponerande och kraftfull än de norra delarna. Eckbo flyttade själv till Los Angeles år 1946 och han beskriver platsen som dynamisk, en plats med en stor samling talangfulla och artistiska immigranter (Waymark 2003, s.159).

Waymark beskriver att i Eckbos privata trädgårdar kan det vara lättare att se influensen av modern konst än i hans mer omfattande projekt (Waymark 2003 s.156) Eckbo hade under sina studieår blivit undervisad i att man skulle skilja på formellt skapande i trädgårdssammanhang och informellt skapande. Det första kan beskrivas som att man tvingar arkitekturen på landskapet och då således det andra att man tvingar landskapet in i arkitekturen. Eckbo satte sig emot detta synsätt och argumenterade för varför inte både geometri och biologi kunde fungera i samklang (Waymark 2003, s.159). Eckbo följde denna linje på det egna kontoret genom att växtkunniga människor blev upplärda inom design. Detta förde med sig att ett passande växtmaterial kunde inkluderas i designen (Waymark 2003, s.159).

Eckbo motsatte sig specifika stilar. Han tog inspiration och lärdom av de moderna konstnärerna som utelämnade perspektiv i sina målningar och deras sätt att placera objekt för att skapa effekter (Waymark 2003, s.159). Eckbo beskriver detta ungefär som följer, att vi ska inte tro att det historiska kreativa skapandet ska ta slut med personer som Le Notre och Repton utan vi ska ta vid där de slutade. Vi ska uppleva och inspireras av tidigare verk och skapa med samma kvalité, men vi ska låta vår egen tid komma till tals. Vi ska vara en integrerad del av världens landskapstradition (Eckbo 1950, s.11).

Mot nutid

Reyner Banham beskriver att det är svårt att peka på en specifik karaktär som visar på utmärkande arv från den spanska kolonialtiden, men ändå är det uppenbart att det finns en sådan kvarlåtenskap i arkitekturen av idag i södra Kalifornien (Banham 1971, s.43). Det kan konstateras att den samtida arkitekturen påverkats av både modernismen och det spanska arvet. Det typiska Kaliforniska huset är en byggnad med många entréer men ingen av dem är huvudentrén. Detta faktum gör att det får läggas en större tanke på omliggande mark och dennes design. Den moderna arkitekturen i t.ex. Los Angeles har den fördelen att gränsdragningen mellan inne och ute är diffus. Det, till skillnad mot delar av Europa och övriga USA, där skillnaden är tvingande påtaglig, detta då klimatet styr arkitekturen (Banham 1971, s.39). Detta beskrivs också av Marc Treib som att lokala företeelser i klimatet styr själva existerandet av en trädgård. Men det är inte bara de ekologiska företeelserna som styr trädgården. En trädgård är inte vild och naturligt skapad utan behöver mänsklig påverkan för att finnas (Treib 1995, s.6). För att spinna vidare på detta med mänsklig påverkan blir det brukligt att nämna gräsmattan. ”The “supergreen lawn look” that emerged during the 1950s paralleled the growing introduction of brightly colored consumer products such as hot pink cars, both of which, as Ted Steinberg points out, became status symbols” (Gottlieb 2008, s.37). Gräsmattan beskrivs vidare som en central del av identiteten och karaktären i förorterna kring Los Angeles (Gottlieb 2008, s.37). ”This powerful association of lawn with suburb greatly stimulated the growth of the lawn-care market. Increasingly in urban and suburban settings, land cover became lawn cover, with as much as 23 percent of urban land cover represented by lawns” (Gottlieb 2008, s.37). Banham säger att en del av världens finaste och spektakulära trädgårdar finns i Los Angeles. Ett ekologiskt underverk som lockar med sin frodighet. Banham beskriver vidare att vad nu än människan i slutändan utsatt klimatet och omgivningen för i de södra delarna av Kalifornien så får det räknas till ett ekologiskt under i den bebodda världen (Banham 1971, s.13).

Uppsatsen har tidigare gett exempel på historiska trädgårdar. Detta kompletteras med tre mer samtida exempel i Bilaga 2. Utgångspunkten för redovisningen är boken *The New American Garden* av James Grayson Trulove vilken beskriver trädgårdar från södra Kalifornien anlagda mellan år 1985 och år 1996. Det ges en kortfattad beskrivning av trädgårdarna och växtmaterialet lyfts fram i en egen tabell. Samtliga trädgårdar är ritade av landskapsarkitekt Pamela Burton & Company. Vi kan förmoda ett paradigmskifte i trädgårdsdesignen under 1980–90-talet. Vattentillgången blir mer aktuell, något som tidigare inte setts som en begränsning. Kanske är det så att den nya trädgårdsstilen i Kalifornien blir den som hushåller med vatten, men detta är en större fråga som inte berörs i denna uppsats.

Fallstudier med växtmaterial

”We gardeners must conform to the requirements of air and soil and location. Every plant which is made unhappy through our arbitrariness detracts just that much from the success of our plan. In wild flower gardening more than in any other phase of gardening we must work with Nature. And Nature won't be forced. If we can't or won't go her pace and adopt her manner, we might as well give up all idea of wild flower gardening” (Rowntree 1936, s.235).

Kalifornien är en relativt ny stat. Man får komma ihåg att trivialnamn på växter uppkommer genom generationer av mänsklig kontakt med dem. (Rowntree 1936, s.preface vii). Detta gör att fokus läggs på de vetenskapliga namnen. Fallstudier med växtlista kompletteras i Bilaga 1 - Inhemskt växtmaterial från södra Kalifornien.

Klimat

Det är medelhavsklimat i södra Kalifornien. Där finns ett buskzonsbälte vid kusten som leder vidare till att bli torftig chaparral som sedan går över till vintergröna skogar och öppna lundar av ek (Streatfield 1985, s.61).

Inhemsk växter är vana vid det klimat och ståndortsförhållanden som råder på platsen. Detta gör att de inte behöver extra gödningsmedel för att ha ett fullgott liv. Det kan t.o.m. vara så att gödselmedel har en negativ effekt på det inhemska växtmaterialet. Tillika behövs inga stora extra insatser vad gäller bevattning när de väl har blivit etablerade (Rev. ed. 1968, s.54) Att använda inhemska växter är därför ett klokt val till sin trädgård. De har även under generationer utvecklat försvar mot allehanda sjukdomar som kan florerar i omgivningen (Norris-Brenzel, K. 2012, s.80).

Fallstudie Missionsträdgården

Denna missionsanläggning återfinns i staden San Juan Capistrano som ligger i Orange County i södra Kalifornien. Anläggningen var den sjunde av tjugoen som uppfördes av spanjorerna mellan åren 1769 och 1823. (Edgar 2002, s.5). Byggnaderna var enkla och omringade gården som var av stampat jordgolv. På platsen bodde inte bara präster utan även indianer och soldater. Anläggningen fungerade som en mindre stad med en mängd funktioner. Det fanns inte bara en kyrkodel utan även sjukhus och skola m.m. (Streatfield 1985, s.62).

Huvuduppgiften som anläggningen har idag är att informera allmänheten om

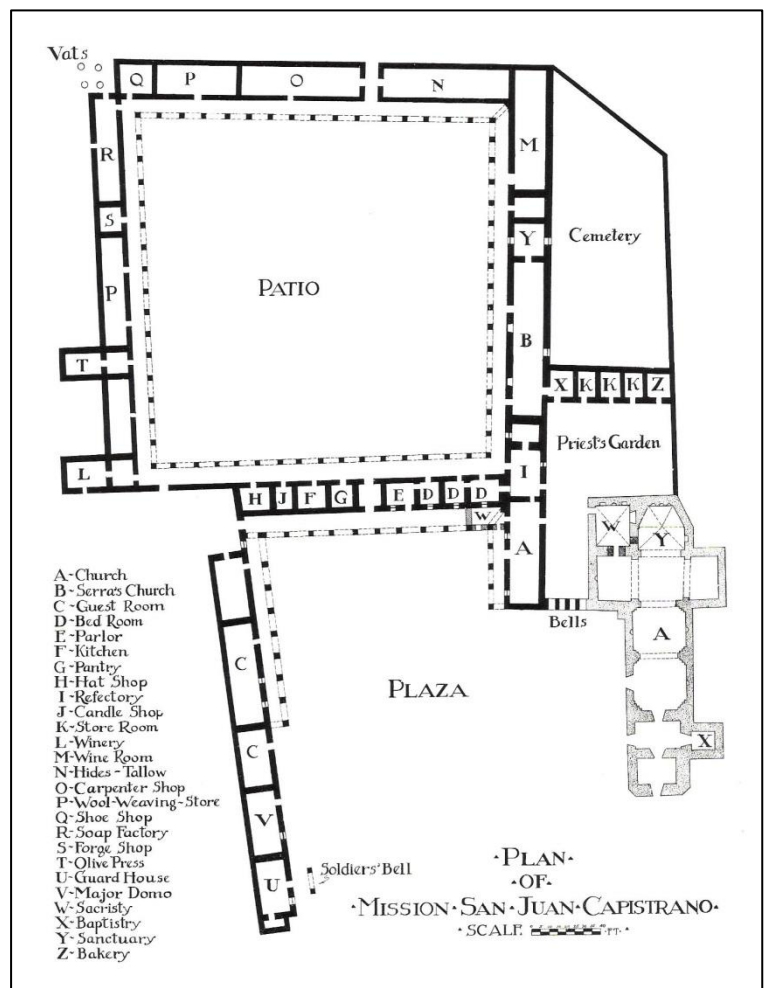

Bild 7. Exempel på en missionsanläggning (Newcomb).

södra Kaliforniens koloniala arv. Platsen är mycket välbesökt med ca 500 000 besökare per år. (Bremer 2000, s.423-424). Bild 7 visar storleken och upplägget på missionsträdgården. Hela skalan längst ner till höger på bilden visar 40 fot vilket blir drygt 12 meter. Som synes var det en anläggning med ett stort antal funktioner. Trädgårdar av det här slaget hade enkelt inramade rektangulära bäddar och ofta en enkel fontän i mitten som även fungerade som reservoar. Dessa trädgårdar var grova kopior av de traditionella, eleganta och sensuella trädgårdarna från Iberiska halvön. Växtvalet gjordes främst utifrån det som ansågs vara av nytta, de estetiska aspekterna var underordnade. ”their plants were grown for use on the altar, in the kitchen, and for medicinal purposes” (Streatfield 1985, s.62). Missionsträdgårdarna var alltså ej i första hand skapade för att ge visuell glädje till besökare (Streatfield 1985, s.62). Prästerna introducerade grapefrukt, oliver och apelsiner m.m. Folken från mellanvästern och européer tog senare inspiration från missionshusen och ansåg det lämpligast att odla medelhavsgrödor så som vin, oliver och framför allt citrusfrukter. (Banham 1971, s.8).

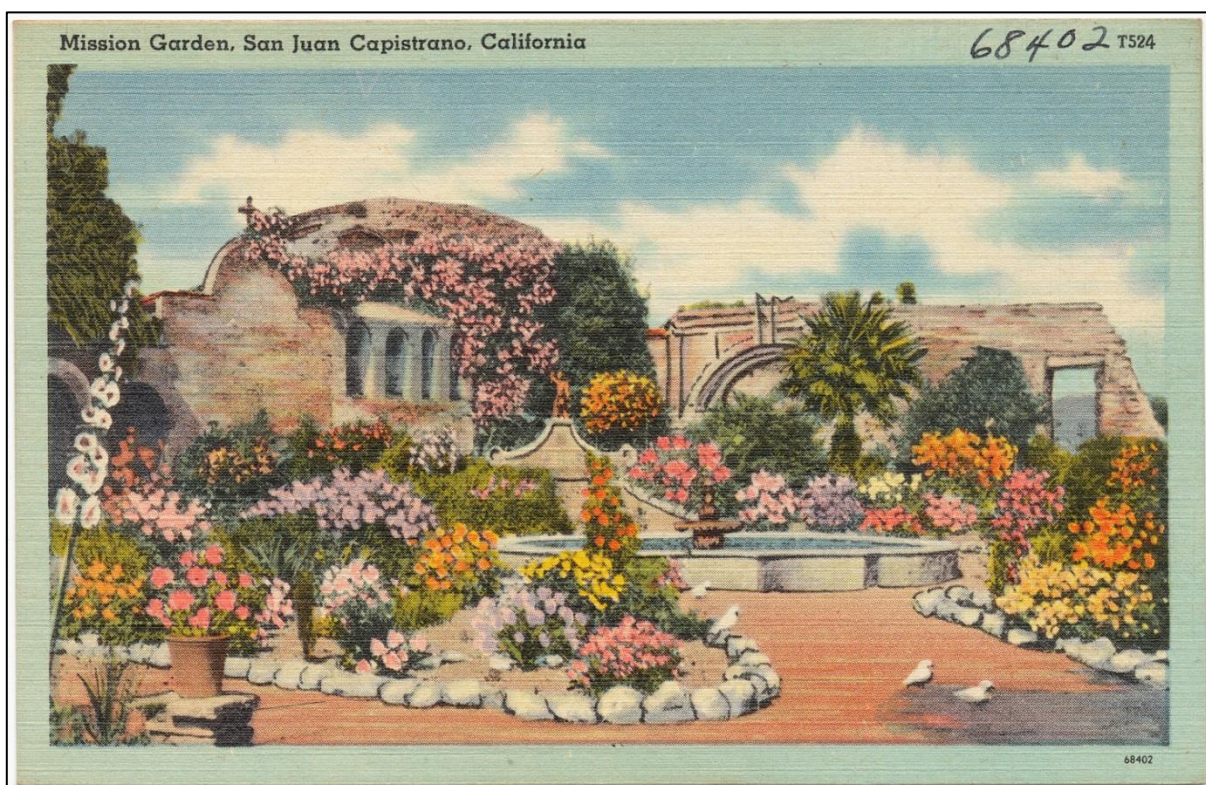

Bild 8. Denna bild illustrerar hur missionsträdgårdarna kunde se ut.

Växtlista 1. Växter i missionshusens trädgårdar (Streatfield 1985, s.62), (Cheers 2004).

Latinskt namn	Amerikanskt namn	Karaktärsbeskrivning
Alcea	Hollyhock	Denna perenn blir så hög som ca 2 m. Den har använts i traditionell medicin.
Arundo donax	Giant reed	Ett högt gräs som kan nå en höjd av ca 6 m. Stammen har och används till musikinstrument.

Lathyrus odoratus	Sweet pea	En ånnuell som odlas för den rikligt och doftande blomningen.
Lilium candidum	Madonna lily	Den äldsta förekommande liljan i odling. Växten kan bli ca 2 m. Odlas för doft och utseende.
Mirabilis jalapa	Four-o'clock	En perenn som kan bli ca 1 m. Odlas för de doftande blommorna.
Nasturtium	Watercress	En växt som har många användningsområden, den funkar i salladsblandning, för att bättra på matsmältningen och ska vara bra mot huvudvärk.
Nerium	Oleander	En växt som kan nå en höjd av dryga 3 m. Plantan är mycket giftig.
Olea europea	Common olive	Oliven är ett långsamväxande träd men blir i gengäld väldigt gammalt. Den börjar bära rikligt med frukt först efter 10 år. Höjden kan bli ca 9 m.
Phoenix dactylifera	Date palms	En palm som kan nå en höjd av ca 30 m. Har odlats i 5000 år. Dadeln kan bli upp mot 8 cm lång och är gulaktig då den är mogen.
Schinus molle	Pepper tree	Ett snabbväxande träd som kan nå en höjd av ca 15 m. De dekorativa bären kan krossas och användas som peppar men är något giftiga.
Tagetes patula	French marigold	En ånnuell som når en höjd av ca 30 cm. Den har aromatiskt bladverk och det sägs att rötterna utsöndrar ämnen som skyddar mot sjukdomar i jorden.

Fallstudie Country Garden

Trädgården är skapad runt år 1950. Thomas Church beskriver själv att denna typ av gestaltning är till för de som inte vill arbeta för mycket i sin trädgård utan istället lägger fokus på andra ting som t.ex. att koppla av. Det finns i en sådan här trädgård ytor för redskap och dylikt men de ska inte synas, så de är gömda bakom en vägg. Ett hårdigt plantmaterial är valt och meningen är att det ska vara något som blommar över hela säsongen (Church 1955, s.68-70). Grönsakslandet är uppdelat i upphöjda odlingsbäddar med en tillhörande sandlåda, denna kan sedan göras om till odlingsbädd när barnen vuxit upp. Det är gott om plats mellan bäddarna för att smidigt kunna ta sig runt, och två av dessa har inkluderade bänkar så det finns ytor där det går att arbeta (Church 1955, s.71). Runt gräsmattan går en gång gjord av gjuten betong. Det finns tydliga fogar mellan gjutningarna. Gräsmattan har en central roll

med olika funktionsytor placerade runt omkring. Detta sätt att anlägga hårdgjorda och övriga ytor är vanligt i trädgårdar ritade av Church.

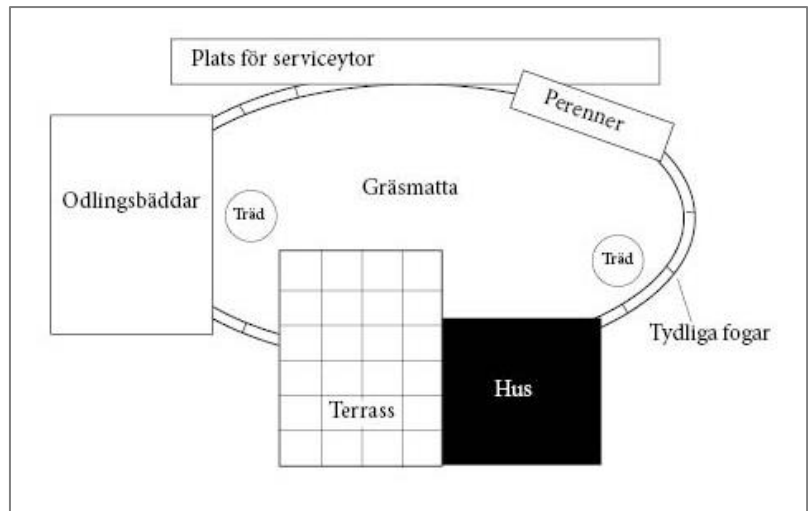

Bild 9. Plan (ej skalenlig) inspirerad av Country Garden (Illustration av Daniel Nilsson).

Bild 10. Exempel på upphöjda odlingsbäddar liknande de i Country Garden (Kinwart)

Växtlista 2. Växter i Country Garden (Church 1955, s.70), (Cheers 2004), (Waymark 2003, s.150).

Latinskt namn	Amerikanskt namn	Karaktärsbeskrivning
Acacia podalyriifolia	Queensland wattle	Ett vackert litet träd som blir ca 6 m. Det växer fort. Blomningen är gyllene.
Achillea tomentosa	Woolly yarrow	Denna växt fungerar mycket bra i stenpartier, klarar hetta och sol bra. Blir bara ca 30 cm och fungerar bra som kantväxt.
Agapanthus africanus	----	Får dekorativa blå blommor på en stjälk som blir ca 0,5 m hög.
Aster x frikartii	----	En hybrid som blir ca 75 cm hög. Får stora

		violettblå blommor.
Brachyglottis greyi syn. Senecio greyi	----	En vinter grön buske som kan nå en höjd av ca 2 m. Bladen är dekorativt grågröna och håriga.
Canna	Canna	Alla trädgårdsvarianter är hybrider. Liknar banan i sitt växtsätt.
Lavandula x intermedia	English lavender	Den når en höjd av ca 1 m.
Sedum spectabile	Showy sedum	Höjden är ca 0,5 m. Bladen är köttiga och skedformade. Blommar sent på sommaren med små rosa blommor i klasar.

Fallstudie Donnell garden

Trädgården är skapad år 1948. Den är naturligt omgiven av stora ekar som ger vindskydd och skuggar (Church 1955, s.227). Kanske är det därför som Church har vågat göra terrassytan så stor. "Three people are not lost on it nor are a hundred crowded" (Church 1955, s.227). Church beskriver vidare att poolens form hämtar inspiration från det omkringliggande landskapet som bland annat består av slingrande bäckar (Church 1955, s.227).

Skulpturen i mitten av poolen är ett framstående inslag. Den fungerar som en avdelare mellan det djupa vatten och det grunda vattnet för lek. Skulpturen är även den anpassad för lek, med allehanda håligheter som går att klättra eller simma igenom (Church 1955, s.228). Uterummet bygger vidare på den modernistiska idén att sudda ut gränsen mellan ute och inne. En lång sittbänk börjar utomhus för att sedan gå vidare in i uterummet. Behöver det stängas till finns det en stor glasdörr som går att skjuta på plats genom bänken. Terrassgolvet i uterummet följer samma mönster som ute, även det förstärker mötet ute och inne.

Ingen information om växtval hittades.

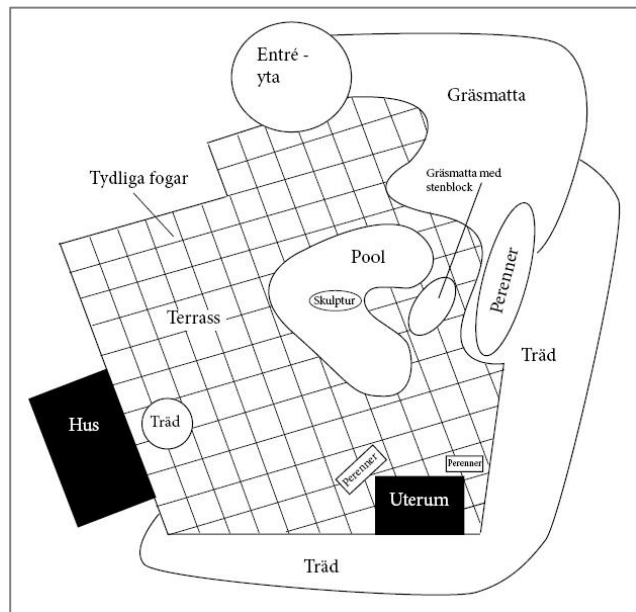

Bild 11. Plan (ej skalenlig) inspirerad av Donnell garden (Illustration av Daniel Nilsson).

Bild 12. Skulptur i pool (Lambert-Pearson).

Diskussion

Som tidigare nämnts menar jag att historien måste studeras för att förstå vart vi är idag och vart vi är på väg. Samtidigt försvårar den ständiga utvecklingen arbetet med att definiera en typisk regional design. Kulturella idéer, både historiska och nutida, får ses som flytande, till skillnad mot mer statiska faktorer som klimat och växters ekologi (Treib 1995, s.14).

Då den moderna formgivningen av trädgårdar låg långt efter det moderna formspråket för byggnader resulterade detta i att det långt in på 1900-talet var inspirationen från egendomar kring medelhavet som satte sin prägel på trädgårdarnas utformning i Kalifornien, detta via de spanska kolonistörerna och missionsträdgårdarna. När det gällde mindre trädgårdar så var det England som stod för inspirationen. Reaktionen på detta blir att modernismen även hittar in i trädgårdsdesignen. Uppsatsen visar att Thomas Church tog modernismen in i trädgårdsdesignen. Trädgården som kallas Donnel garden representerar och har blivit symbolen för den moderna kaliforniska trädgården. Denna trädgård som Church gestaltade år 1948 bryter med tidigare dominerande formspråk. Intressant är att Church studerade landskapsdesign i Frankrike, Spanien och Italien och att han där hittade likheter med Kalifornien. Därför vill jag påstå att vi kan se att cirkeln sluts mellan det spanska arvet och det kaliforniska modernistiska idealet, detta för att Church ser och förstår likheter mellan klimatet och levernet utomhus och skalan på byggnader. Uppsatsen visar på fler kopplingar mellan det spanska trädgårdsarvet och den modernistiska trädgårdsdesignen i Kalifornien. Ett exempel på detta är Cliff May som ritade kontoret till Sunset Magazine. May ritade en byggnad som hade en diffus gräns mellan inne och ute. Gårdsplanen var inhägnad och här kan då arvet efter spanska trädgårdar ses igen. Landskapsarkitekten var åter Thomas Church. Även här kan jag se en cirkel som sluts då den kaliforniska modernismen lever i symbios med det spanska koloniala arvet. Kopplar man då detta stycke till en av uppsatsens inledande frågeställningar kan jag se att det under mitten av 1900-talet växte fram en modernistisk rörelse som blivit påverkad av spansk kolonial trädgårdsdesign.

Uppsatsen beskriver även det faktum att trädgårdarna blev mindre i efterkrigstidens Kalifornien på grund av det ekonomiska läget och vidare att detta gjorde att tomten blev viktigare att utnyttja fullt ut. Detta i kombination med klimatet gjorde att samspelet ute och inne naturligt växte fram till att ännu mer vara i symbios. Exempelvis beskriver Mark Treib att det viktigaste att förstå med designen är att samtida kaliforniska familjers liv utspelar sig utomhus. Fritid var det man kunde unna sig efter krigets dagar. Trädgården var inte bara till för att se på utan skulle användas till lek, odling, simning och annat sportande. Trädgården skulle även användas till att bjuda in bekanta för att samlas och att grilla. Arts and Architecture magasinet startade år 1948 ”The Case Study House program”. De ville här visa på en idealbild kring hur den samtida trädgården skulle se ut. Här låg också fokus på den sömlösa förbindelsen mellan ute och inne och umgänget utomhus med tillhörande ytor. Detta påverkade framöver hur trädgårdar gestaltades. De här exemplen menar jag visar på att livsstilen styr designen i stor grad och den visar åt vilket håll gestaltningen utvecklar sig. Detta säger alltså att användningen och det lokala klimatet troligen är de viktigaste faktorerna för att bestämma en regional karaktär i landskapsformgivning. Med detta i åtanke kan vi se att de trädgårdar som växte fram under modernismen får anses ha en för regionen typisk design. Ett formspråk som kanske bara växer fram i en region där klimatet är så gynnsamt. Värmen gör att behovet av att skilja på ute och inne inte blir lika behövlig.

En annan del av modernismen är ett sparsmakat växtmaterial, men ett växtmaterial som är väl anpassat till den plats där trädgården ligger. Detta stämmer då vi diskuterar trädgårdar som är gjorda av professionella, dit t.ex. Thomas Church och Garrett Eckbo tillhör. En fråga som

uppstår och som skulle vara intressant att undersöka vidare är om det skulle se likadant ut om det gjordes en studie kring privatpersoner och deras val av växter. Instämmer vi med att trädgården och dess gestaltning påverkas av livsstilar kan vi fundera på vart vi är på väg idag. Thomas Church beskriver en utveckling från den arkitektoniska trädgården till trädgårdsmästarens trädgård, en utveckling som kanske håller på att utvecklas vidare. Det måste kanske idag finnas ett större samspel mellan den skapade trädgården och naturen. Eckbo följde denna linje på det egna kontoret genom att växtkunniga människor blev upplärda inom design (Waymark 2003, s.159). Detta förde med sig att ett passande växtmaterial kunde inkluderas i designen. Det som här är viktigast får vara att sätta ”rätt växt på rätt plats” med hänsyn till ståndortsförhållanden. Detta är i vår samtid ett fortsatt mycket viktigt ämne. Kanske kan i nutid kloka lösningar som att leda regnvatten ner i planteringsytorna bli sådant vi senare tar för givet.

Något vi kan se idag som inte förekom i den modernistiska stilen är en utveckling där trädgården tar form på alla möjliga ytor. Det blir fler växtväggar, takträdgårdar och ytor mellan vägar tas i anspråk av trädgårdar. Den framåtgående tekniken gör att det går att odla utan jord (Norris-Brenzel 2012, s.5). Ett sådant exempel är växtväggar där dessa fylls med material som Perlit och dylikt. En fortsatt utveckling som vi såg under modernismen är att vi också får ytterligare mindre trädgårdar till våra hus och detta gör att det skapas innovativa trädgårdslösningar (Norris-Brenzel 2012, s.5) Ser vi till regionen södra Kalifornien vet vi att det gynnsamma klimatet gör det möjligt för odling året runt. Detta gör att mer fokus läggs på det ätbara, det skapas plats för egna grödor. Det tas fram nya varianter av grönsaker och frukt som skapar intresse. Det som är svårt att få tag på via sin matvarubutik på grund av att de är svåra att hålla en bra kvalitet på väljer vi kanske att odla i vår egen trädgård (Norris-Brenzel 2012, s.5). Formspråket från modernismen kommer säkerligen fortsätta sätta sin prägel på hur trädgårdar ser ut visuellt, men med mer inkluderade hållbara lösningar. Så som att bygga vidare på ett växtmaterial som inte behöver bevattnas i så stor utsträckning, en krympande andel gräsmatta m.m. Trädgårdar kan ha gemensamma drag och influenser från t.ex. modernismen men hur det sedan ser ut på given plats har att göra med platsens förutsättningar.

Källförteckning

Banham, R. (2001). *Los Angeles: The Architecture of Four Ecologies*. Berkeley, California: University of California Press.

Bremer, T.S (2000). Tourists and Religion at Temple Square and Mission San Juan Capistrano. *The Journal of American Folklore*, Vol. 113, No. 450. Tillgänglig: <http://www.jstor.org/stable/542040>. [2013-12-04]

Cheers, G. (red) (2004). *Botanica*: Königswinter: Tandem Verlag GmbH.

Church, T.D. (1955). *Gardens are for people*. New York: Reinhold publishing corporation.

Eckbo, G. (2009). *Landscape for living*. Amherst: University of Massachusetts Press: In association with Library of American Landscape History.

Edgar, K.J., Edgar, S.E (2002). *Mission San Juan Capistrano*. New York: The Rosen Publishing Group, Inc. Tillgänglig: http://www.google.se/books?hl=sv&lr=&id=yWWxo47EIwIC&oi=fnd&pg=PA5&dq=%22Mission+San+Juan+Capistrano%22&ots=ttIfgTttm&sig=e_oJmOde3QKr5Xtku8hCSck2zac&redir_esc=y#v=onepage&q=%22Mission%20San%20Juan%20Capistrano%22&f=false

Gottlieb, R (2008). *Reinventing Los Angeles*. Cambridge, Massachusetts: The MIT Press. Tillgänglig: E-brary. [2013-05-29]

Grayston-Trulove, J. (1998). *The New American Garden*. New York: Whitney Library of Design.

Hunt, J.D (1995). Introduktion. I: O'malley, T., Treib M. (1995). *Regional Garden Design in the United States*. Washington, D.C.: Dumbarton Oaks Research Library and Collection.

Norris-Brenzel, K. (Red) (2012). *The New Sunset Western Garden Book: The Ultimate Gardening Guide*. 9. ed. New York: Time Home Entertainment Inc.

O'malley, T., Treib, M. (1995). *Regional Garden Design in the United States*. Washington, D.C.: Dumbarton Oaks Research Library and Collection.

Rowntree, L. (1936) *Hardy Californians*. New York: The Macmillan company. Tillgänglig: <http://babel.hathitrust.org/cgi/pt?id=mdp.39015063061447#view=1up;seq=7>. [2013-05-29]

Rienecker, L., Stray Jørgensen, P. (2002). *Att skriva en bra uppsats*. Malmö: Liber

Streatfield, D. C. (1985). Where Pine and Palm Meet: The California Garden as a Regional Expression. *Landscape Journal*, Vol. 4, No. 2

Walker, P., Simo, M. (1994). *Invisible Gardens*. Cambridge, Massachusetts: The MIT Press.

Waymark, J. (2003). *Modern garden design*. London: Thames & Hudson.

Wilson, A. (2005). *Influential Gardeners*. London: Mitchell Beazley.

(1968). *Landscaping book*. Menlo Park, California: Lane Magazine & Book Company.

Bildförteckning

Bild 1. Illustration av författaren (2013)

Bild 2. Foto av Lyon, D. (1972) Upplagd av: <http://www.flickr.com/photos/usnationalarchives>
Tillgänglig: <http://www.flickr.com/photos/usnationalarchives/3887461255/> [2013-09-09]

Bild 3. Foto av Watkins, Carleton E. Tillgänglig:
[http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Thurlow Lodge, res. of M.S. Latham, Menlo Park, by Watkins, Carleton E., 1829-1916.jpg](http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Thurlow_Lodge,_res._of_M.S._Latham,_Menlo_Park,_by_Watkins,_Carleton_E.,_1829-1916.jpg) [2013-09-09]

Bild 4, 5. Foto av Dahl, Per-Johan

Bild 6. Foto av Nicki (2008) (CC BY-NC-SA 2.0) Tillgänglig:
<http://www.flickr.com/photos/37191669@N00/2557587469/in/photolist-4U1iDF-4WFsPp-4XRq9e-4Ye8b1-4Yeat1-4ZZekf-58cqKM-58TTMP-58TU9T-58TUBZ-58TUSp-58TV5F-58TVG6-58TWri-58TXR6-58TYfr-58TZcK-58TZp4-58TZSB-58U1dr-58U1xV-58U2oi-58U2Gt-58U33n-58U3tv-58U3Me-58U58p-58U65r-58U6yK-58U7pe-58Ufcg-58Ug16-58Ugnr-58UgHK-58Uihe-58UiKZ-58Ujdi-58UjAk-58Ukjj-58Y6xQ-58Y79u-58Y7LN-58Y879-58Y8mL-58Y8D7-58Y9H1-58Ya4y-58YaKJ-58Yc2L-58YcdJ-58YeqC> [2013-09-12]

Bild 7. Illustration av Newcomb, R (1916) Tillgänglig:
[http://en.wikipedia.org/wiki/File:1916 Rexford Newcomb plan view -- Mission San Juan Capistrano.jpg#filelinks](http://en.wikipedia.org/wiki/File:1916_Rexford_Newcomb_plan_view_-_Mission_San_Juan_Capistrano.jpg#filelinks) [2014-09-10]

Bild 8. Mission Garden, San Juan Capistrano, California. (CC BY 2.0) Upplagd av:
http://www.flickr.com/photos/boston_public_library/ Tillgänglig:
<http://www.flickr.com/photos/24029425@N06/7535850660/in/photolist-ctVcRE-92wVS5-7HwTpu-fE8A1W-dzz31r-7HwTws-dPbVZN-7z3RUN-7JwMRm-7JsS52-cRmAZu-fEp3up-dRaTbB-cH1BYy-cH1Bzd-7HgJpQ-fxo2CS-d2hutC-d2hqx3-7E4y1o-8PJwdV-7EfynS-a6UntZ-a6Un8X-a6UoVi-a6XeDE-a6XfGE-a6Xg39-a6UkBH-a6Uovp-a6Ujoz-a6Umr2-cH1uSb-bh84uv-cBdJhA-9U1EHX-c2MEaU-dgQ3QL-fHo7KP-dMW2eg-b6sNwe-avouvJ-8Vrpbq-98W6v4-eMWp2r-7JcBYR-cCkmBA-dz4hnJ-7Jgyfh-7JcCng-cH1yFN> [2013-09-12]

Bild 9. Illustration av författaren (2013)

Bild 10. Foto av Kinwart (2010) Tillgänglig:
<http://www.flickr.com/photos/80344532@N00/4531086167/in/photolist-7Up14i-8J1Fzm-ffeMH8-7ZFhVF-7ZEZXz-9RknNL-9vtLg9-7Khk83-851pdR-8hLRHU-9WEUVq-8J6fnu-8ifXtC-bo4TWS-bAYJZM-bAYKjg-bo4RZC-bAYGdg-bo4SmW-8B7RWk-9bRgEL-9bNcyV-8SWngx-8KFBYf-9DiHhd-9DfRLp-9DfPca-9DiKUs-9DiBkd-9DfSA8-9L6y4w-9NXpSy-bAYDV6-bo4Nsh-bAYEwx-bAYKXT-bAYJFp-bo4SGw-bAYHpP-bo4Q8J-bo4P8G-bo4Pth-bo4QE3-bo4PNE-bo4UAF-bAYGH6-a73HUR-7J4GTs-9YmzLC-7XYZbG-ajeSd8> [2013-12-07]

Bild 11. Illustration av författaren (2013)

Bild 12. Foto av John Lambert Pearson (2008) (CC BY 2.0) Tillgänglig:
<http://www.flickr.com/photos/orphanjones/2217996792/in/photostream/> [2013-12-07]

Bild 13. Illustration av författaren (2013)

Bild 14. Foto av Kristin Marie Enns-Kavanagh (2011) (CC BY-NC 2.0) Tillgänglig:
<http://www.flickr.com/photos/35308425@N04/5607671951/in/photolist-9xwMva-aAo5Vv-bn9h4N-97HzgN-9XXajE-ffHjBx-8dyXAq-e9UBSv-cyNUbu-et9HP5-ffHisV-bDNd9T-8dvGhZ-8kFydQ-8kCnyr-aGnasM-83mCsy-9hMZVP-9hR6N9-9hMZSK-9hMZZa-9hJUth-9hJUsf-9rZDMG-8wQsrW-9hJUwu-9hJUv5-94KNde-dzhCzm-amf9XJ-eNG76e-dCsUUf-dCsV3f-frreEs-fqz2e3-fnig7w-ePH93f-eBcEWS-fz5vM8-f8s815-9kuRqf-8sQJw5-dFYTJu-8zMrsW-8zMrkh-8zMrn9-7ziqv3-8FSpu1-8E3F7R-dQYz5u-dHpEfJ> [2013-09-12]

Bild 15. Illustration av författaren (2013)

Bild 16. Foto av Tavi P (2009) (CC BY-NC 2.0) Tillgänglig:
<http://www.flickr.com/photos/taviivat/3486376399/sizes/z/in/photolist-6j5AeV-6H93Xz-6MzPsT-6MzPvT-6ZLvrX-6ZQvAE-6ZQwPW-74eZ9M-7gHCbx-7mv8TC-7oSSmB-aa7q4p-8FAXcQ-8FAW7b-9die69-8FAWD7-8H73Yz-c8KNTJ-98hBwK-7CAmV-89E2CF-bmHK1m-bmHvjj-bmHYHy-ariSSP-ajjxSq-7CFAHY-aso6Zu-cHauvo-82yFmb-8SL9KW-ajzjJ7-915gDD-915fLH-bCESN6-7xPZXT-8RWwc9-9pY7Pu-ajgKvZ-82J247-82JrST-ajjxNS-ajjxMq-aSoket-aSondk-aSodxD-aSomjr-bzJTvH-bmQ2w5-bzJTt4-bzJThz/> [2013-12-06]

Bild 17. Illustration av författaren (2013)

Bild 18. Foto av Dan Noon (2006) (CC BY-NC-ND 2.0) Tillgänglig:
<http://www.flickr.com/photos/96573239@N00/2649974530/in/photolist-53aP73-55BMZq-56oQFa-56t2LU-57BRUK-57ZvjF-58uGuf-58NBm9-5bgjEv-5biffH-5ghxvh-5gK7fx-5h8GfS-5jkvwA-5jKFco-5jKG2Y-5k3qoT-5ntTPp-5oHgud-5p1SUN-5pkCrb-5pHREj-5ryfLW-5vKYb7-5vLPUF-5wWrz4-5AvaeP-5B7gkt-5CvuPV-5CyXsM-5DevVi-5Hm8Qk-5Jjhb5-5JQVv4-5Qnsh1-5QAxG3-5TtGuS-5UFyse-5Vr3Sy-5Wg26x-5WDTED-5WW4iU-5Xbcoi-5YPxiU-5YSZ3j-644b5x-654FCd-67aFsV-67CxJr-69ALVP-6aDrQL>

Bilaga 1 - Inhemskt växtmaterial från södra Kalifornien

Tabell på inhemskt växtmaterial från södra Kalifornien, fakta hämtad ur (Cheers 2004) (Norris-Brenzel 2012) och författarens egna studier i Alnarpsparken.

	Latinskt namn	Amerikanskt namn	Karaktärsbeskrivning
Träd	Acer macrophyllum	Bigleaf maple	kan bli ett solitärträd på ca 30 m, men ses ofta i vegetationens mellanskikt. Frukterna är 8 cm, vilket är de största i släktet.
	Aesculus californica	California buckeye	I trädgårdar ses de ofta som stora buskar men kan bli träd på ca 12 m på Kaliforniens sluttningar. Arten har små blad i jämförelse med andra i släktet.
	Calocedrus decurrens	Incense cedar	Växer vackert konformigt. Kan bli ca 20 m. Lövverket är mörkgrönt och glänsande.
	Lithocarpus densiflorus	Tanbark oak	Denna ek kan bli över 24 m. Ungträd har blad med stora gula fält men dessa försvinner då trädet blir äldre. Det vuxna trädet har helt gröna blad.
	Lyonothamnus floribundus	Catalina ironwood	Detta träd har en fantastisk bark som är mycket dekorativ. Barken går i röd/ljusgråa toner och sitter i långa smala lodräta fält. Sluthöjden är ca 15 m.
	Platanus racemosa	California sycamore	Det är ett snabbväxande träd som blir ca 30 m. Barken är blekt beige som ung och får senare dekorativa mörkare spruckna fält.
	Sequoia sempervirens	California redwood	Trädet har platta ljusgröna barr. Det har ett koniskt växtsätt med horisontala grenvåningar. Barken är väldigt tjock och går i parallella linjer vertikalt. Barken är även lite mjuk och går i en varm rödbrun ton. Men framförallt är det

			världens största träd, kan bli över 110 m och har en uppskattad livslängd på 3500 år.
	<i>Umbellularia californica</i>	California laurel	Trädet blir relativt högt ca 24 m med en tät krona. Barken är flagig. Bladen är aromatiska, läderartade och glänsande. Frukten är olivlik.
	<i>Washingtonia filifera</i>	California fan palm	En palm som kan bli ca 18 m, med en tjock stam. Bladen är grågröna och sitter sfäriskt i toppen.
Buskar	<i>Baccharis pilularis</i>	Dwarf coyote brush	En buske som kan bli ca 90 cm med små ljusgröna ovala blad. Blommorna är mycket små och vita.
	<i>Calychanthus occidentalis</i>	Spice bush	Hela busken är aromatisk när den skadas. Den blir ca 3,5 m hög. Vackert röda blommor som påminner om magnolia, de kan bli hela 8 cm. Bladen är breda och glänsande.
	<i>Carpenteria californica</i>	Bush anemone	Busken är endast inhemsk i ett litet område i centrala Kalifornien. Den trivs på torra bergssidor och kan växa till ca 6 m. I trädgårdssammanhang ses den oftast som mindre. Busken har ett spretigt uttryck och gör sig bäst mot en vägg. Blommorna kan bli så stor som 10 cm och är anemonlik.
	<i>Ceanothus</i> (många sorter)	California wild lilac	Blommorna går i färger som blå, lila, rosa och dessa är väldigt granna. De är individuellt små och sitter i dekorativa klasar. Vissa arter växer nära havsbandet vilket medfört en tålighet mot saltstänk.
	<i>Cercis occidentalis</i>	Western redbud	Busken växer i klippig terräng. Blommorna går åt det lila hållet och är mycket dekorativa då de blommar på bar kvist. Ses oftast

			som en buske i trädgårdssammanhang men kan bli ett träd på ca 12 m.
	<i>Cercocarpus betuloides</i>	Hardtack	Blir sällan mer än 6 m hög. Har grå, slät bark. Busken finns i sju geografiska varieteter där bladen kan vara allt från 10 mm till 6 cm.
	<i>Encelia californica</i>	----	En buske som föredrar full sol och sandiga förhållanden. Stammen är hartsartad och aromatisk.
	<i>Eriophyllum nevini</i> 'Canyon Silver'	Woolly sunflower	Namnet kommer sig av att bladverket är täckt av små hår.
	<i>Frangula californica</i>	Coffeeberry	Blir ca 2,5 m. Klarar de flesta jordar. Tål beskärning bra.
	<i>Fremontodendron californicum</i>	Common flannel bush	Denna buske kan nå en höjd av 9 m men syns oftast vara kring 6 m. Barken är mörkt brun. Blommorna är intensivt gula med en storlek av 5 cm.
	<i>Galvezia speciosa</i>	Island snapdragon	En växt som gärna tar stöd av andra, kan då nå en höjd på ca 4,5 m. behöver beskärnas för att få buskig.
	<i>Heteromeles arbutifolia</i>	California holly, Toyon	En buske som med fördel kan användas som klippt häck. Den kan nå en höjd av ca 9 m. Bladen är tjocka, läderartade med en blank yta. Blommorna följs av dekorativt röda bär.
	<i>Lupinus arboreus</i>	Tree lupin	Denna buske når en höjd av ca 2,5 m. Bladen är gröna åt det grå hållet med hårrighet. Blommorna är typiskt lupinlika och har en dekorativt gul färg, liknande citron.
	<i>Myrica californica</i>	Pacific wax myrtle	Namnet anspelar på den vaxartade skorpa som omger frukten. Busken eller det lilla trädet är vintergrönt

			och kan nå en höjd på ca 8 m.
	Philadelphus lewesii	Wild mock orange	Busken har fina anspråkslösa cremefärgade blommor. De vedartade stammarna klipps med fördel tillbaka för att inte få ett rörigt utseende. Stammarna blir ca 3 m. Växten står inte ut med för långa perioder av torka.
	Prunus ilicifolia	Holly-leaf cherry	I trädgårdssammanhang ses denna buske bli kring 3 m. I det vilda finns exemplar på drygt 8 m. Bladen är tjocka, blanka med vasst tandad kant. Busken funkar fint som häck. Ska den stå som ett solitärt träd krävs det noga jobb med beskärning för att få ett fördelaktigt utseende.
	Quercus vaccinifolia	Huckleberry oak	En ek som bara blir ca 1,5 m hög.
	Rhododendron occidentale	Western azalea	Bladen är lite håriga, med elliptisk form. Blommorna är vita till ljus rosa med gula inslag, kan även gå åt det mer orangeröda hållet. Höjden är ca 4 m.
	Rhus integrifolia	Lemonade berry	Detta är en vintergrön buske till litet träd som når en höjd på ca 9 m. Blommorna vita till rosa.
	Rhus ovata	Suger bush	Denna buske har fått sitt namn från de sockertäckta frukterna, dessa kan med fördel användas till att göra en god dryck. Busken når en höjd av ca 3,5 m vilket gör den bra som en mellanskiktsväxt i trädgården.
	Sambucus nigra caerulea	Blue elderberry	En växt som är känd för sina bär. Busken eller trädet kan variera mellan höjder som 3 till 15 m.
	Symphoricarpos	Creeping	Blir ofta mindre än 0,5 m hög.

	mollis	snowberry	Rosa blommor som följs av vita frukter. Frukten sitter kvar länge på hösten.
	Trichostema lanatum	Woolly blue curls	Denna lilla buske blir ca 1,5 m och påminner om salvia. Bladen har klabbig ovansida och filtartad undersida.
	Vaccinium ovatum	Evergreen huckleberry	Busken har ett fint bladverk som uppskattas till snittblomsarrangemang. Utseendet är kompakt, höjden kan bli ca 3 m i skuggiga lägen. Frukten är ätbar.
Perenner, klättrväxter, marktäckare	Aquilegia formosa	Western columbine	När en höjd av ca 1 m. Växten är förälder till många framtagna sorter. Blomman är rödorange.
	Aralia californica	Elk clover	Denna perenn blir mycket hög, når en höjd av ca 2,5 m. Blommorna följs av dekorativa mörkblå frukter som sitter i klasar.
	Aristolochia californica	California Dutchmans pipe	Denna klättrväxt kan nå en höjd på dryga 4,5 m. Bladen är stora och hjärtformade.
	Artemisia californica	California sagebrush	Vintergrön buske som blir ca 1,5 m hög. Aromatiska blad som är gråvita.
	Artemisia pycnocephala	Sandhill sage	En vintergrön buske som ligger lite under 1 m i höjd. Bladen är silvergrå. Tas blommorna bort så håller man busken mer kompakt.
	Asarum caudatum	----	Detta är en marktäckande perenn som trivs i skugga. Bladen är lite njurformade och vackert blanka.
	Atriplex lentiformis breweri	Brewers saltbush	Detta är en tuffing som klarar varma torra ståndorter och alkaliska förhållanden. Bladen är gråaktiga. Växten passar i trädgården för att ge ett vilt uttryck.

	Carex barbarae	Santa Barbara sedge	Ett gräs som blir lite under 1 m i höjd. Den är klart grön i färgen.
	Carex pansa	California meadow sedge	Ett lågt gräs som blir ca 20 cm högt. Passar bra mellan trampstenar.
	Dicentra chrysantha	Golden eardrops	Ett upprätt växtsätt och når en sluthöjd av ca 1,5 m. Tillskillnad mot många andra Dicentra vill denna ha det lite torftigt och väl-dränerat. Blomman är guldgul.
	Dicentra formosa	Western bleeding heart	En för många vanlig perenn. Blommorna är rosa och hjärtlika. När en höjd av ca 0,5 m.
	Erigeron glaucus	Beach aster	En låg perenn på ca 25 cm. Blommorna är rosalila.
	Eschscholzia californica	California poppy	Har en fantastisk orange färg på sina blommor. När en höjd av ca 30 cm.
	Festuca californica	California fescue	Blir ca 80 cm hög. Växer i klump. Fungerar fint som större marktäckare.
	Fragaria chiloensis	Beach strawberry	Detta är en av föräldrarna till vår moderna jordgubbe. Bladen sitter i rosett och når en höjd av ca 30 cm.
	Heuchera maxima	Island alum root	Växten har stora blad för släktet. Blommorna är små vitrosa och bärs på en stadig stjälk. Bildar klumpar som kan nå en höjd kring ca 60 cm.
	Heuchera micrantha	----	En växt som gärna planteras i skyddat läge. Bladen är grågröna.
	Juncus patens	California gray rush	Växten når en höjd av ca 70 cm och har upprätt stående stjälkar. Den tycker om att ha det fuktigt kring rötterna.
	Leymus condensatus	Lyme grass	Ett gräs som kan bli så högt som ca 3 m. Bladen är först gröna och går

			sedan åt det vackert silverblå.
	Lilium humboldtii	Humboldt lily	Färgen på blomman är vanligtvis ljus orange med rödbruna prickar. Stjälken kan nå en höjd på ca 1,2 m
	Muhlenbergia rigens	Deer grass	Detta gräs når en höjd av ca 1,5 m. Den växer i klump med raka stjälkar som kan bli lite böjda med tiden.
	Oxalis oregana	Reedwood sorrel	Detta är en marktäckare som sprider sig med rhizomer. Den kan bilda en tät matta och trivs i fuktiga och skuggiga ståndorter. Höjden blir ca 25 cm.
	Pellaea andromedifolia	Coffee fern	En perenn som blir ca 70 cm hög. Passar bra i stenparti. Efter etablering behöver den bara lite vatten.
	Polystichum munitum	Western sword fern	En ormbunke som kan nå en höjd av ca 1,5 m. Växten passar bra i skuggiga och fuktiga delar av trädgården.
	Romneya coulteri	Matilija poppy	Blomman är mycket dekorativt vit med en lysande gul mitt. Blomman påminner en hel del om vallmo. Växten når en höjd av ca 2,5 m.
	Satureja douglasii	Yerba buena	Den doftar mint, det går därför att göra ett gott te utav de torkade bladen. Växten når en höjd av 30 cm och sprider sig väl i sidled. Den har en lång blomning som varar från vår till höst.
	Sidalcea malviflora	Checkerbloom	Denna växt har ett upprätt växtsätt. Den når en höjd kring dryga metern. Blommorna kan vara vita eller rosa.
	Sisyrinchium californicum	Yellow-eyed grass	En liten perenn som når en höjd kring ca 40 cm. Blommorna är

			gula. Bladen är svärdlika.
	<i>Sisyrinchium idahoense bellum</i>	Blue-eyed grass	Lika som ovan men med lila blommor.
	<i>Sporobolus airoides</i>	Alkali sacaton	En perenn som blir ca 1 m hög. En mycket tålig växt med djupt gående rötter. Tål alkaliska jordar bra.
	<i>Tolmiea menziesii</i>	Piggybackplant	En låg växt med täta ansamlingar av blad. Bladen är matt ljusgröna.
	<i>Vitis californica</i>	California wild grape	Detta vin kan klättra ca 9 m. Bladen blir röda till hösten.
	<i>Woodwardia fimbriata</i>	Giant chain fern	Detta är en ormbunke som kan nå en höjd av ca 2,5 m.

Bilaga 2 – Tre samtida trädgårdar

Fallstudie Malibu Phoenix

Som namnet antyder ligger trädgården i Malibu, Kalifornien. Trulove beskriver att formgivningen hämtar inspiration från det spektakulära läget högt upp på en klippa med vidunderlig utsikt mot havet. På hösten år 1993 svepte bränder över området. Detta gjorde att många hus förstördes, tillika det som här beskrivs. Ägarna ville vid nybyggnationen skapa en sömlös förbindelse mellan havet och himlen. Designkonceptet för att åstadkomma detta är anläggandet av en s.k. infinity-pool, dvs. poolen suddar ut gränsen mellan himlen och havet. Vidare

beskrivs ett för platsen hållbart växtmaterial bestående av succulenter och andra inhemska arter. Det fokuserades på växter som ger ett dramatiskt uttryck, men som enbart kräver en låg vattentillgång (Trulove 1998, s.8).

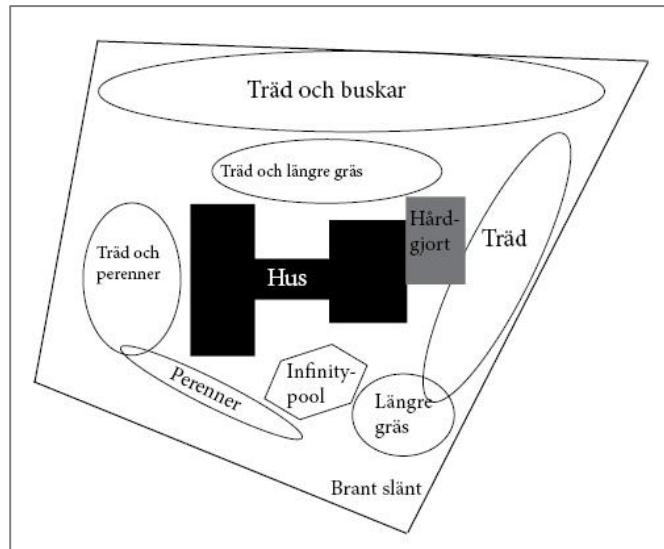

Bild 13. Plan (ej skalenlig) inspirerad av Malibu Phoenix (Illustration Daniel Nilsson)

Bild 14. Exempel på en s.k. infinity pool (Enns-Kavanagh).

Växtlista 3. Trädgården Malibu Phoenix (Trulove 1998, s.8), (Cheers 2004).

Latinskt namn	Amerikanskt namn	Karaktärsbeskrivning
Olea europea	Common olive	Oliven är ett långsamväxande träd men blir i gengäld väldigt gammalt. Den börjar bära rikligt med frukt först efter 10 år. Höjden kan bli ca 9 m.
Schinus molle	Pepper tree	Detta är ett snabbväxande träd som når en höjd av ca 15 m. Bladen är aromatiska. Bären har används som peppar, de är något giftiga.

Agave attenuata	----	Denna agave är utan taggar. Växten når en höjd av ca 1.5 m med ett blomskaft som kan bli ca 3 m.
Agave victoriae-reginae	Royal agave	En mycket vacker agave. Den når en höjd av ca 60 cm. Bladsidorna är vita.
Agave vilmoriniana	Octopus agave	Bladen kan bli så långa som ca 2 m.
Agonis flexuosa	Willow-myrtle	Detta träd kan bli ca 9 m högt. Grenarna är tydligt hängande. Bladen är aromatiska.
Anigozanthos fluvidus	Yellow kangaroo paw	Den växer till en höjd av ca 1 m. Anses anspråkslös vad gäller jordkrav.
Artemisia	Wormwood	Ett släkte som ofta har aromatiska blad och ett vackert hårigt bladverk som ofta är grågrönt.
Cereus	----	Innehåller ca 40 arter. Ofta har de fler än en stam. De växer upprätt.
Cotyledon	----	Vintergröna växter som är suckulenta. De har vackra klocklika blommor som är gula och till det röda hållet.
Echeveria	----	Innehåller ca 150 arter. Bladen är köttiga och sitter i spiral.
Helictotrichon sempervirens	Blue oat grass	Ett vintergrönt gräs som når en höjd av ca 1 m. Passar ihop med t.ex. lila växter som kontrasterar fint mot de grön-silvriga bladen.
Linum	Flax	Innehåller ca 200 arter. Odlas bland annat för fiber och livsmedel.
Plecostachys serpyllifolia	----	En låg växt som växer lite yvigt. Den är silvergrå.

Fallstudie Lakeside retreat

I Toluca Lake, Kalifornien ligger Lakeside retreat, även här lades fokus på i första hand torktåliga växter. Det vi ser i denna trädgård är att det jobbas mycket med grovt huggna stenar av sandstentyp i murar och trappor. Detta gör att det hårdgjorda och det gröna på ett mer naturligt sätt smälter samman. Även entrégången bygger på principen med grovt huggna trampstenar med gräs som växer mellan de glest lagda stenarna. Huset öppnar upp mot en stor gräsmatta och runt denna finns det planteringar med många blommande perenner. Det finns en pergola som leder mot poolen och på denna växer det rosor. Träd som platan och sekvoja gör att anläggningen passar in naturligt på platsen (Trulove 1998, s.14).

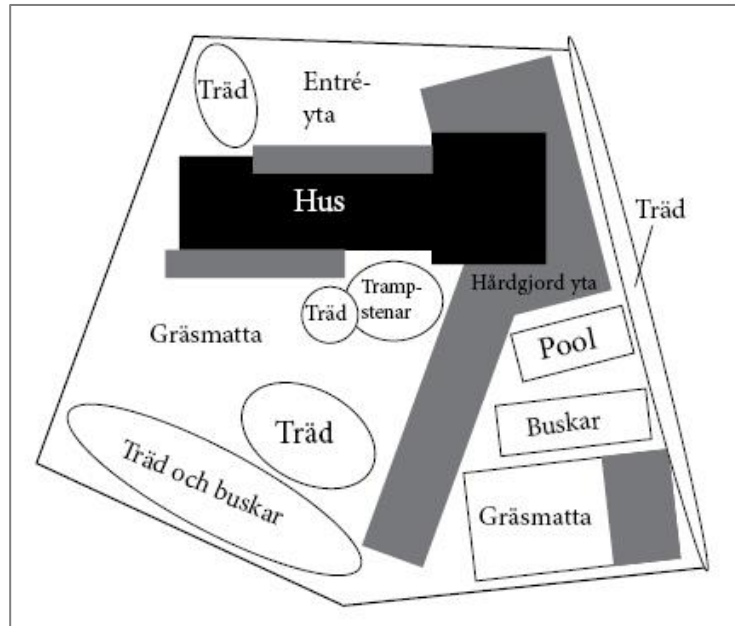

Bild 15. Plan (ej skalenlig) inspirerad av Lakeside retreat (Illustration Daniel Nilsson).

Bild 16. Exempel på formgivning liknande den i Lakeside retreat (Tavi P)

Växtlista 4. Trädgården Lakeside retreat (Trulove 1998, s.12), (Cheers 2004)

Latinskt namn	Amerikanskt namn	Karaktärsbeskrivning
Achillea millefolium	Milfoil	Blir ca 60 cm hög. Den har ett mjukt mörkgrönt bladverk.
Echinacea purpurea	Purple coneflower	En växt som passar bra till snitt då den blir ca 1,2 m hög och får en kraftig stjälek. Blomman är ca 10 cm i diameter.
Fremontodendron californicum	----	Den kan bli ca 9 m hög. Men syns ofta som en buske på ca 6 m. Blomningen är gyllene.

Iris douglasiana	Douglas iris	Växten är vintergrön och kan bli så hög som ca 75 cm. Färgen kan variera från nästan vit till mörkt blålila.
Leonotis leonurus	Lions ear	En enstående växt som kan bli ca 2 m hög med orangea blommor.
Phlomis fruticosa	Jerusalem sage	En vintergrön växt som blir ca 75 cm hög. Mycket vacker gul blomning.
Platanus racemosa	Western sycamore	Trädet blir ca 30 m högt och är snabbväxande. Bladen har en vit undersida.
Pyrus calleryana	Callery pear	Ett träd som blir ca 18 m högt. Den är tålig mot torka, värme, dåliga jordar och vind. Frukten är liten och ej till för att ätas.
Romneya coulteri	Matilija poppy	Blomman är mycket dekorativt vit med en lysande gul mitt. Blomman påminner om vallmo. Växten når en höjd av ca 2,5 m.
Schinus molle	Pepper tree	Detta är ett snabbväxande träd som når en höjd av ca 15 m. Bladen är aromatiska.

Fallstudie Epic Garden

Epic Garden i Brentwood, Kalifornien. Detta är en trädgård som är uppbyggd kring en serie av rum och leker med öppet och slutet. Häckarna som definierar gångarna på platsen är omgärdade av ett inhemskt växtmaterial (*Prunus caroliniana*). Från terrassen ser man ut över hela trädgården men när man väl kommit in i trädgården så omgärdas man av häcken som leder in i ett rum i taget. Den största öppna ytan består av gräsmatta som är omgärdad av en låg mur som det i sin tur växer kamferträd runt (Trulove 1998, s.16).

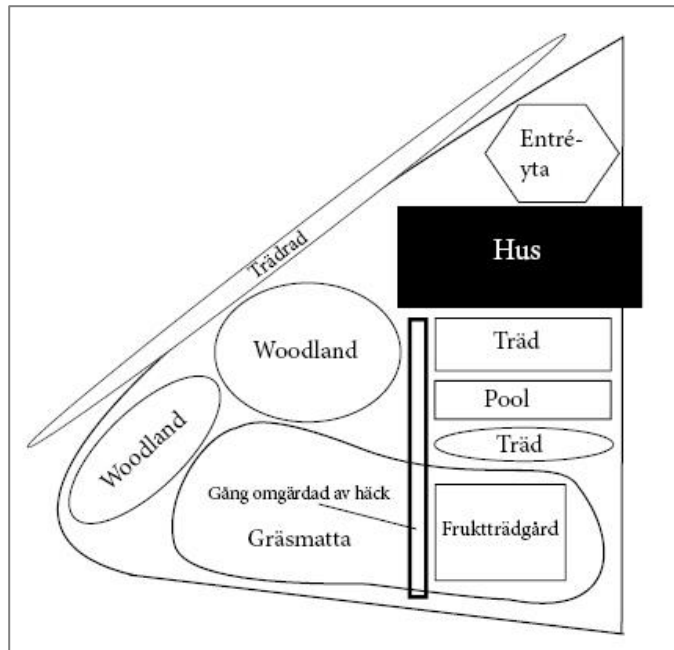

Bild 17. Plan (ej skalenlig) inspirerad av Epic Garden (Illustration Daniel Nilsson).

Bild 18. Exempel på formgivning liknande den i Epic Garden (Noon)

Växtlista 5. Trädgården Epic Garden (Trulove 1998, s.16), (Cheers 2004).

Latinskt namn	Amerikanskt namn	Karaktärsbeskrivning
Cinnamomum camphora	Camphor laurel	Ett träd som kan bli ca 36 m hög. Men i trädgårdssammanhang är den ofta lägre.
Erythrina coralloides	Naked coral tree	Kan nå en höjd av ca 9 m. Fantastisk eldröd blomning och ett yvigt grenverk.
Liquidambar	Sweet gum	Trädet blir ca 24 högt. Veden används för

styraciflua		tillverkning av möbler.
Melaleuca leucadendron	Cajeput tree	Trädet blir ca 20 m högt. Barken är tjock och relativt mjuk. Grenarna är hängande.
Prunus caroliniana	Carolina laurel-cherry	Trädet blir ca 9 m högt med en buskig krona. Bladen har nästan ingen tandad kant. Funkar bra att beskära hårt och passar således till häck.